

*Acta synodi provincialis ducatus Geldriae et
comitatus Zutphaniae, gehouden binnen Zutphen
den 18, 19, 20 Junij anno 1605.*

Nae aenroepinge van Godes h. naeme syn wt die personen, op desen synodum verschenen, met eendrachtige stemmen vercoren in praesidem D. JACOBUS BRUNO, in assessorem D. JOANNES SUTTERIUS, in scribam HENRICUS LEO.

Die personen, met behoorlicke credentien op den synodum verschenen, syn dese naevolgende:

wt den classe Neomagensi:

GERARDUS LIVIUS, } HENRICUS LEO, }	} predicant tot	} Nimegen, } Bommel,
D. D. MICHAEL à ³⁾ MANDEWIJL, ouderling tot Nimegen;		
CORNELIS HENDRICKSSEN, ouderling tot Bommel, is wetlick geexcuseert ⁴⁾ ;		

wt den classe Zutphaniensi:

SEBASTIANUS DAMMAN, } JOANNES OVERNAEUS, }	} predicant tot	} Zutphen, } Lochem,
burgemeester ⁵⁾ ADAM CALDENBACH, } LUBBERT WILDEMAN, }	} ouderling	} Zutphen, } Groll;

wt den classe Arnhemensi:

JACOBUS BRUNO, } GODESCALCUS AELTIUS, }	} predicant tot	} Arnhem, } Wilpe,
CAROLUS CATZELIUS ⁶⁾ , } GHYSBRECHT VAN BRIENEN, }	} ouderling tot	} Arnhem, } Wageningen;

wt den classe Hardervicensi:

JOANNES RHODIUS, } JOANNES SUTTERIUS, }	} predicant tot	} Harderwyck, } Nyerkerck,
--	-----------------	-------------------------------

---

1) „vreedem” de andere codd. hebben „in alle vruntchap ende eenicheit”. 2) Deze onderteekening is authentiek. In W staat onder de naanteekeningen van praeses en H. Cochlaus, assessor, die niet authentiek zijn, nog de eigenhandige onderteekening van „P. Sonnius, sijnodi scriba”. 3) „à” ontbr. in S en T. 4) „wetlick geexcuseert” S en T hebben „geexcuseert om wichtige oorsaecken”. 5) „burgemeester” ontbr. in S en T. 6) „Catzelius” S en T hebben „Catzaeus”.

nochtans op sekere gelegene tyden, van dewelcke sy malcanderen sullen ¹⁾ kunnen adverteren, tesamencomen, communicerende tgenige dat een ieder een wedervaren sy, opdat den synodo deur den gedeputeerde des quartiers, in hetwelcke de synodus gehouden sal worden, van alles rapport gedaen worde. Die plaetse heurer bycomste is beraemt Arnhem als wesende in het midden deser provincien gelegen ende oock bequaem om die tegenwoordicheyt des Hoves.

[6]. JACOBUS WAELWIJN. — Op het versoeck JACOBI WAELWYN, dat hy wederom mochte gerestitueert worden tot den kerckendienst ofte ten minsten literas reconciliationis van den synodo ontfangen om ergens eenige conditie tot onderhoudt synes huysgesins daermede te soecken, kan sich de synodus, in consideratie treckende die versche gedachtenisse syner vooriger abusen ende den staet synes tegenwoordigen levens, ganschelick tot syne restitutie in ministerium ecclesiae niet verstaen, maer insiende den soberen staet synes onderhoudts ende aenmerckende in hem eenige bequaemheyt om eenen schooldienst te vertreden, so hy stichtelick voor die jonge jeucht wandelen wil, sal hem mededeylen sodanige voorschryvens, als met goeder consciencie tot synen voordeel sal mogen geconcipieert ende ingestelt worden, daermede dat hy, sich in den schooldienst erhoudende, mochte nae syn versoecken hemselven met wyff ende kinderens in de vreesse des Heeren (tot welcken eynde tvoorschryven des synodi alleen dienen sal) geneeren.

[7]. *Vershil gheeyndicht tusschen den classem Herdervic. ende* JOHAN. VOSKUIJLL. — Is op den synodo verschenen, audientie versocht hebbende, D. MICHAEL KECKIUS, dienaer des h. evangeli binnen Deventer ²⁾, alsoock mede D. JOHANNES VOSCULIUS, dienaer tot Steenwyck ³⁾, remonstrerende beyde hoe dat VOSCULIUS voorsch. ongeveerlick voor een jaer beroepen is geweest van die van Steenwyck ende gheen dimissie van den classe Hardevicena heeft kunnen verwerven wt misverstant (so VOSCULIUS seyde) van eenich contract, tusschen hem ende die van Epe opgericht, naementlick dat hy absolutelick vier jaeren lang aen die van Epe soude verbonden syn; clagende oock mede, dat staende sodanige oneenicheyt veele ende verscheyde clachten over hem so int particulere als op den synodo gevallen waeren, in voege dat hem syne betaelinghe onthouden ende sodanige wederweerdicheyt van die van Epe tegen hem ontstaen sy, dat hy daerdeur veroorsaect is geworden sich met die van Steenwyck tot oprichtinge eenes contracts ende scheydinge van syne kercke tot Epe ⁴⁾ in te laeten. Maer

¹⁾ „sullen” S en T hebben „schriftelick sullen”. ²⁾ „dienaer — Deventer” ontbr. in S en T. ³⁾ „dienaer tot Steenwyck” ontbr. in S en T, ⁴⁾ „tot Epe” ontbr. in S en T.

verclaerde wederom, dat hy bereyt ¹⁾ was sich selven den *judicio* ende *cen-surae* des *synodi* te onderwerpen, versoeckende daerby dat men hem in drie dingen soude behulpich wesen: int mededeylen van een attestatie, syn leere ende leven aengaende, 2. in de bevorderinge syner betaelinghe soveel mogelijk, 3. in het nederleggen der geschillen, die hy hadde met den classe van Harderwyck.

De *synodus* verstaen hebbende die wederremonstrantie der gedeputeerden des *classis* van Harderwyck, aenwysende syne onwetlicke ende onordentlicke *discessie*, verstaet, dat hoewel die broeders des *classis* van Harderwyck heur diligentie ende debvoir gedaen hebben, gelyckewel die christelicke medelydentheyt vereyscht, dat men hem, syne schult bekennde in het stuck syner onwetlicker *discessie* ende waerin hy wyders tegens den *classen* Hardervicenam sich verloopen heeft, sal mededeylen attestatie om meerder *twiste* ende *scandale* te vermyden, beweecht synde deur syn voorgaende ende tegenwoordich deughtsaem leven, deur die oorsaken, die hem tot onluste in syne bedieninge beweecht hebben, ende eyndtlick mede deur het contentement, dat tegenwoordich beyde die kercken van Epe ende Steenwyck hebben. Wil oick mede die *synodale* vergaedinge als een goede ende stichtelicke saecke, dat die broeders des *classis* van Harderwyck sulcx inwilligen ende hem voorders by die van Epe in de betaelinghe van syn *arbeytsloon* behulpich syn, dewyle dat heure wederstrevinge den *VOSCULIUM* voorn. (die syne schult gheerne bekent heeft, den *classen* van Harderwyck nae syne belydenisse in gheenen dingen suspect houdt ende sich tot versoeninge praesenteert) niet alleen aen syne betaelinghe, hem by die van Epe resterende, maer oock aen syne goede reputatie, die hy heeft by syne *gemeynthe*, soude schadelick syn.

[8]. Maer opdat sodanigen afscheyt in consequentie niet getrocken en worde, ordonneert de *synodus*, dat niemant voortaan van de *dienaeren* deses vorstendoms ende *graefschaps* ²⁾ sich sal mogen inlaeten eenige *contracten*, streckende tot *scheydinge* van syne kercke, op te richten sonder voorweten ende welgevallen des *classis*, daeronder hy resorteert, nae de *meyninge* *nationalis synodi* art. 4 ³⁾.

[9]. *Negotium* D. *PISCATORIS* — Aengaende den 16 art., nopende het stuck van den Franschen *generalen synodo*, is vernomen, dat die *nationalis synodus* van Vranckryck syne gesanten afgesonden heeft tot D. *PISCATOREM* om praesentelick ende mundtlick met hem te handelen, ende dat in die-

---

¹⁾ „bereyt” S en T hebben „veerdich”. ²⁾ „deses — graefschaps” S en T hebben „deser landtschap”. ³⁾ „4” S en T hebben „4 vel 8”.

selvige tsamensprekinge die broeders van Vranckryck wat meerder contentement so wt die explicatie D. PISCATORIS als wt syne beloftenisse om a durioribus phrasibus et a communi sententia alienis sich te onthouden genomen te hebben ¹⁾. Verhoopt daerom ²⁾ dese synodus, dat die swaericheyt der broederen in Vranckryck wat sal mogen vermindert worden. Maer gelyckewel dewyle die synoden van Suyt ende oock van Noordthollandt daerin arbeiden om, so daer eenige swaericheyt meer wt soude mogen ontaen, bereyt te wesen tot wechneminghe der ergernissen, so wort gansch nodich bevonden, dat die broederen, in den 16 ³⁾ art. synodi praecedentis tot ondersoekinghe der schriften D. PISCATORIS gedeputeert, daerin continueren om ter gelegener tydt den synodo nae heure goede gaven soveel mogelick contentement te doen. Ende opdat die saecke te beter mochte voortgaen, wordt D. THYRSTUS in den naeme deses synodi deur den deputatum desselven in den ⁴⁾ classe van Harderwyck gansch vruntlick versocht denselvigen arbeyt tot meerder stichtinge der kereke mede te willen aennemen.

[10]. *Resterende resolutien des vorighen synodi, noch by de hooghe overicheijt te vorderen.* — Onder die 23 ⁵⁾ articulen, in den laetsten synodo den deputatis te bevorderen bevolen om een christelicke expeditie daervan te krygen, staen noch te remedieren dese naevolgende:

1. *Afgoderie.* — Dat die reliquien der afgoderyen mochten afgedaen worden, als tot Lunteren etc.

2. *Reeckeninge der kerckmeysteren.* — Dat het recesse des landtschaps aengaende die reekeninge der kerckmeysteren, in Februario deses loopende jaers genomen, mochte ter executie gestelt worden.

3. Dat die inwoonderen des lants verboden werde buyten ofte binnen den lande openbaere afgoderye te plegen ofte afgodische plaetsen te besoecken.

4. *Institutie onder den Jesuiten.* — Dat ieder classis heeft aen te mercken die personen, diewelcke heure kinderen in Jesuïtische scholen ende onderrichtinge stellen, om die naemen derselvigen den deputatis synodi in handen te stellen, ten eynde die deputati cendrachtelick by den Hove daerin mochten remedie soecken.

---

¹⁾ „genomen te hebben” ontbr. in S en T. ²⁾ „daerom” ontbr. is S en T. ³⁾ „16” S en T hebben „13”, hetgeen ook bedoeld is. Het aangehaalde art. draagt echter in T het cijfer 16. ⁴⁾ „desselven in den” S heeft „sijnodi des”, T „des”. ⁵⁾ „23” S en T hebben „22”.

5. *Echtordeninghe.* — Dat het E. Hoff op nieuws vermaent werde tot ernstige onderhoudinge van het placæet, die eheordeninge betreffende.

6. *PEREGRINUS AB HERDT.* — Dat PEREGRINUS AB HEIRDT eenmael ten langen laetsten geconstringeert worde tot conformiteyt der leeringe, ceremonyen ende ordeninge der Reformeerder kercke ofte geheelick door autoriteyt des Hoves van alle kerckelicke diensten geremoveert werde.

7. *JOHANNES LAURENTII tot Oyen.* — Den synodus kan oock niet voor goet achten, dat JOANNES LAURENTII, diewelcke deur langduirige instantie so des classis van Nieuwegeen als des synodi deur den bevele des Hoves van Pufflich verdreven is, op nieuws des kerckendienst tot Oyen hem onderwindet. Is daerom nodich, dat die deputati synodi daerin so handelen, dat die gestadige clachten des classis van Nieuwegeen over hem mochten voorcomen werden.

8. *Afgodisch luyden.* — Dat het afgodisch luyden over die stracx overleden menschen, ter plaetse daer het noch soude mogen geschieden, als onder anderen binnen Lochem, Grol ende voorts ten platten lande, mochte afgeschaffet werden nae het exempell dier van Wageningen.

9. *Prophanatie des sabbaths.* — Dat die ontheylginge der sabbathen deur jaermerckten ofte kermessen, deur coockelspelen, dobbelen, oneerlicke exercitien, oock mede deur openinge van winckelen ende hanteringe van openbaere neringe, streckende tot groote onteeringe Godes, mochte deur goede ordeninge wechgenomen worden.

10. *Betalinghe der dienaeren tot Doesburch.* — Dat die betaelinghe der dienaeren tot Doesburch, die op nieuws daerover claegen tot bedroefnisse deses synodi ende perikel der gemeynte aldaer, so die dienaeren gheen nodich onderhoudt hebben, ernstich bevordert worde ofte by den quartiere ende so nodich by den magistraet van Doesburch, waertoe die deputati classis Zutphaniensis gedestineert syn, ofte by den Hove deur den deputatos des synodi, soveer den arbeyt der broederen des classis Zutphaniensis vruchteloos syn sal.

[11]. *Correspondentie met dien van Overissel.* — Den 29 ¹⁾ art. syn. praec. om te beneerstigen, datter correspondentie sy tusschen desen ende den Overiselschen synodum, blyft in syn geheel, ende wordt die kercke van

1) „29” S en T hebben „19”. Er wordt bedoeld art. 30 in onze uitgave.

Zutphen versocht in den naeme des synodi sulcx te bearbeyden met alle gevoechlickheyt ende nae gelegenheyt des tyts.

tVolgen die nieuwe gravamina classium ende voorts eenige andere incidenten ¹⁾).

[12]. 1 *Gravamen. Versuymsnisse der ouderen int stuck des h. doops.* — Of ²⁾ het niet oirborlick en sy, dat men den doop dier kinderen onderlaeten sal, derwelcker ouderen gesont ende in loco synde sich lichtelick van haerer kinderen doop absenteren? Antwoort de synodus, dat men (insiede vorighe acten synodaell ³⁾), die van vermaeninge ende gheenen dwanck der ouderen spreecken, jae toelaeten, dat men den doop den kinderen der geexcommuniqueerden niet en sal weygeren, lettende insgelyck op tgebruyck der naebuiriger synoden en op den onbequaemen staet deses vorstendoms om sulcke nauwe ordeninge, als men wel soude wunschen, te onderhouden) die kinderen derghenigen, die selfs gedoopt syn, van den sacramente niet en sal weiren, midts straffende naer gheleghentheyt dye voorvallende abusen ⁴⁾).

[13]. 2 *Gravamen. Copulatie des huwelyckx.* — Of het behoirlick sy, dat van den dienaeren des godtlicken woorts die copulatie der eheluyden anders geschiede dan in de kercke ofte ter plaetse, daer den godtsdienst gepleget wort. tVerstaet die synodus: neen, van wat staet ofte conditie sy oock syn, die sulcx van den dienaeren des woorts versoecken.

[14]. 3 *Gravamen. Jaerlyckx tractament tot oncosten in kerckelycke saecken.* — Of het niet goet en sy te versoecken op den lantsdach ofte by den Gedeputeerden des quartiers, dat haer E. gelieve jaerlicx sodanige tractament toe te leggen, als tot behoef der oncosten, die tot die classicale ende synodale vergaderingen aengewendet worden, nodich is. Ordineert hierin ⁵⁾ de synodus, dat ieder classis in synen quartiere tselve sal pogen te wege te brengen, nae dat de nootdrufft der kercken is eyschende.

[15]. *Opsicht op den costeren der kercken.* — Of het niet stichtelick en waere, dat ontuchtige, onverstandige ende onbequaeme costeren ten platten lande geremoveert ende sodanige in heure plaetsen mochten ingevoert worden, die bequaem syn tot den schooldienst ende besoeckinge der krancken tot bystant der dienaeren des woorts. Hierin wort den deputatis synodi

---

¹⁾ „ende voorts — incidenten” ontbr. in S en T. ²⁾ „Of” S en T hebben „Op die vraege des classis van Zutphen, off”. ³⁾ „vorighe acten synodaell” S en T hebben „den nationalem sijnodum”. ⁴⁾ „midts — abusen” ontbr. in S en T. ⁵⁾ „Ordineert hierin” S en T hebben „Antwoort”.

last gegeven tselvige mede te behartigen ende met den aldereersten den E. Hove voor te dragen, opdat het geschiede.

[16]. *Synopsis der meest generale dinghen wt den synodalen acten.* — Of het niet profytelyck en soude syn ende oock noodich, dat tot instructie van die nieuwe predicanten een corte synopsis wt alle die synodale acten getrocken worde van den meest generalen ende voorvallenden saecken ¹⁾, ende dat men daertoe eenige bequaeme dienaeren ordinere. Het vint die synodus sulcx niet onbequaem te wesen ende denomineert daertoe die kercke van Arnhem om tselve ter handen te nemen ende op den naesten synodum in te brengen.

[17]. *Decisie der kerckelycke verschillen.* — Tot wien dat die decisie der kerckelicke geschillen behoort, als onder anderen dies ²⁾ die de translatie der dienaeren aengaet, van dewelke op eenen landtdach tot Nimegen besloten is, dat niemant in desen vorstendom van syne plaetse geremoveert sal worden sonder wil ende consent des E. Hoves, achtet hierop die synodale vergaederinge, dat het behoorlick sy, dat die vocatie ende translatie der dienaeren met weten des classis den kercken ende respective overicheyt gecommuniceert werde om nae die meyninge synodi nationalis in alle vruntschap ende eenicheyt daerin te handelen, maer dat by gevalle van misverstant ende controversie tusschen twee particulere kercken de saecke behoorde gestuyrt te worden aen den classem ende ter noot voorder aen den synodum. Ende dewyle sodanige costume nu lange tyt in Hollandt ende andere provincien, jae oock in desen vorstendom geobserveert is, sonder dat die hoge overicheyt verstaen heeft sulcx tot haeren praecjudicie te strecken, verstaet die synodus goet, dat men blyve by die generale acte. Ende sullen tot dien eynde die deputati synodi met alle eerbiedinge den Hove ofte ter noodt die lantschap sulcx remonstreren, opdat in de kercken deser provincie oock in dien deele conformiteyt met andere classibus ende synoden gehouden werde.

[18]. *Conventicula binnen Herderwyck te weeren.* — Op die swaericheyte des classis Hardervicenaë, dat tot naedeel der kercke Godes binnen die stadt van Harderwyck verscheyde conventicula gehouden worden, sal noch vooreerst by den magistraet aldaer deur de kercke van Harderwyck daertegen gearbeydet worden, ende so sy haere goede meyninge niet te wegen kunnen brengen, sullen deur heur die deputati synodi daarvan verwitticht worden, ten eynde dat sy geschriftelick ofte praesentelick, naedat het van

¹⁾ „van den — saecken” ontbr. in S en T. ²⁾ „dies” S en T hebben „die is”.

nooden sal syn, daerin mogen handelen, ende niet ¹⁾ wtrichtende hulpe by den Hove soecken, opdat sulcx eenmael gebetert werde.

[19]. *Deportatie WILHELMI VAN WEISCH.* — Wat belangt WILHELMUM VAN WEISCH ²⁾, die sich tegen het verbot des landtschaps stoutelick inlaet in kerekelicke bedieninge, sal by den gedeputeerden des synodi versocht worden, dat deur den E. Hove geschreven werde aen den kelner van Putten (deur denwelcken den voorsch. WILHELMUS onderhouden wordt), dat hy sich syner geheelick ontslae, so hy persisteert in synen moetwil.

[20]. *Huwelyckx questie.* — Op die vraege, of het iemant geoorloft sy een persone, met dewelcke hy staender ehe in overspel geleeft heeft, nae syner huysvrouwen doot sal mogen trouwen, antwoordt de synodus: neen, siende op reden, dije kercke ende niet de politie aengaende eygentlyck ³⁾.

[21]. *Translatie des bibels.* — Op die propositie D. G. BAUDARTII, of het den synodo niet raetsaem en dochte, dat die Druytsche translatie des bybels D. PISCATORIS in onse Nederduytsche spraecke mochte overgeset worden, gemerckt die translatie D. PISCATORIS niet alleen correcter dan die onse gehouden wort, maer oock nae veeler goeder ende geleerder luyden oordeel verscheyde heerlicke doctrinas bygevoecht heeft, daerenboven dat oock die oversettinge, die by den broederen in Suydthollandt voorgenomen is, seer langsaem tot noch toe is voortgegaen, ende D. GULIELMUS BAUDARTIUS synen arbeyt ende diligentie daertoe presenteert, pryst de synodus dat christelicke voornemen BAUDARTII, begerende dat hem believe daerin te continueren. Vint oock nodich, dat het geschiede, te meer omdat het niet voorgewendet wordt tot praejudicie van die broederen in Hollant ofte anderer provincien, maer op welbehaegen derselven, daerom dat het oock wt den naeme deses synodi van den ⁴⁾ gedeputeerde den ⁵⁾ synodo van Suythollandt, tot denwelcken oock anderer synoden gecommiteerden verschynen, sal voorgedraegen worden om met eendrachtige advisen tot stichtinge der gemeynte sulcx voor te nemen ⁶⁾.

[22]. Wordt oock by den synodo gestatueert, dat die classes, ontfangen hebbende wtschryven van den classe synodael om heure gravamina over te

¹⁾ „niet” S en T hebben „voor haer niets”. ²⁾ „van Weisch” S en T hebben „a Weess, gewesen pastoor tot Putten”. ³⁾ „neen — eygentlyck” S en T hebben „simpelick neen”. ⁴⁾ „den” S en T hebben „onser”. ⁵⁾ „den” S en T hebben „den naechsten”. ⁶⁾ Hierop volgt in S en T „ofte nae te laeten”, welke woorden eerst ook in onzen cod. stonden, maar daar met dezelfde inkt doorgehaald zijn.

schikken, want sy schoon gheen gravamina hebben, gelyckewel sullen antwoorden, opdat deur verwachtinge van heur schryven gheen confusie ontstae.

[23]. *Versamelinghe der synodale acten.* — Wort oock besloten, dat elcke classis sal arbeyden in een boeck te laeten registreren alle acten, diewelcke sullen vallen so in onsen respectiven synodo als in andere, met diewelcke correspondentie is, opdat men so in die synodale als classicale versamelingen mach sekerlick berichtet worden van tgenige, dat gepasseert is.

[24]. *Formulier des doops der outjarigen.* — Wort mede den deputato tot den Hollandicam ¹⁾ synodum belast te versoeken copye van het formulier des doops der outjaerigen, by den synodo aldaer geconcipieert, om eenicheyt daerin te houden soeveel mogelyck ²⁾.

[25]. *Deputati synodi.* — Die deputati des synodi deses jaers sullen wesen:

in den quartiere van	}	Nieumegen	HENRICUS COCHLAEUS,
		Zutphen	GULIELMUS BAUDARTIUS,
		Arnhem	D. JOANNES FONTANUS,
		Harderwyck ³⁾	GWALTERUS DE BRUYN.

[26]. *Deput. ad synodos.* — Tot den Suydthollandtschen synodum deses jaers is gedeputeert HENRICUS LEO, ende tot den Noordthollantschen WINANDUS JOANNIS, dienaer ter Elburch ⁴⁾.

[27]. *Haertlieder denominatie.* — Die denominatie der gedeputeerden tot andere synoden sal beraemt worden by den gedeputeerden van de ⁵⁾ classen, op den synodum tegenwoordich synde, ende sal het advys derselven deur eenen van ieder classe ingebracht werden.

[28]. *Inspectores classium in desen jaere syn:*

in den classe van

Nieumegen GERARDUS LIVIUS, ADAMUS BILLIACHIUS,
 Zutphen GULIELMUS BAUDARTIUS, GELLIUS DE BOUMA,
 Arnhem JACOBUS BRUNO, PETRUS SONNIUS,
 Harderwyck JOANNES RHODIUS, PETRUS KINTZIUS.

---

¹⁾ „Hollandicam” S en T hebben „Zuijthollandtschen”. ²⁾ „soeveel mogelyck” ontbr. in S en T. ³⁾ „in den quartiere van — Harderwyck” ontbr. in S en T. ⁴⁾ „dienaer ter Elburch” ontbr. in T. ⁵⁾ „van de” ontbr. in T.

[29]. Dienaeren op nieuws tsedert den laetsten synodum ¹⁾ aengecomen syn dese:

in den classe van Nijmegen:

[JOANNES COETIUS, dienaer tot Nijmegen] ²⁾,

JOANNES GOBBELIUS, dienaer in de Oy,

JOANNES PELLENBERCH, dienaer tot Malssen ³⁾;

in den classe van Zutphen:

JOANNES ROTLINGIUS, dienaer tot Genderengen,

SEBASTIANUS DAMMAN, d. tot Zutphen,

JOANNES VOLCKERUS, d. tot Vorden,

PETRUS WILBRENNING, d. tot Hengelen ⁴⁾;

in den classe van Arnhem:

JOANNES BAERSIUS, d. tot Scherpenseel;

in den classe van Harderwyck:

RUTGERUS VITTAEUS, d. tot Eepe.

[30]. *Naeste synodus*. — De naesteomende synodus sal gehouden werden tot Nimegen, ende sal die kereke aldaer denselvigen tydelick wtschryven.

[31]. Den gecommiteerde van den Hove alsoock van den heeren magistracten van Zutphen, item van de Suyt ende Noorthollandtschen synodum bedanckt hebbende, is die vergaderinge nae gehoudene censura ende dancksegginge aen Godt in broederlicke vrede ende eenicheyt gescheyden den 20 Juny, ende syn die acten wt den naeme ende laste des ganschen synodi beteykent ⁵⁾.

JACOBUS BRUNO, ut synodi praeses.

HENRICUS LEO, synodi actarius ⁶⁾.

---

¹⁾ „tsedert — synodum” ontbr. in S en T. ²⁾ Het tusschen [] geplaatste is aangevuld uit S. Evenzoo T. ³⁾ „Malssen” S en T hebben „Geldermalsum”. ⁴⁾ „Hengelen” S en T hebben „Hengell ende Zelhm”. ⁵⁾ „bedanckt hebbende — beteykent” S en T hebben „sijn bedanckt geworden voor haere verschijningen ende goede hulpe, in sijnodo bewesen. Nae gehoudene censura morum ende dancksegginge aen Godt is die christelicke sijnodus in broederlicke lieffde ende eenicheijt gescheijden. Was onderschreven”. ⁶⁾ Deze onderteekeningen zijn authentiek. Tusschen die van Bruno en Leo hebben S en T nog de onderteekening van „Joh. Zwitterius, assessor”.